

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 240.—
za pol leta K 120.—

V upravi stane mesečno K 18.—

NOVIČAS

Glasilo in upravnštvo v ka-
pitularni ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnštva št. 324

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 60.—
za en mesec K 20.—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 1.40

Obtožba proti generalu
Zečeviću.

Posledice lahkomišelnega čina bivše-
ga vojnega ministra generala Zečevića, ki
je sredi najhujše zime vpoklical rekrute,
ne da bi bil najmanj poskrbel za njihov
prevoz, prehrano, obleko in streho, so ta-
ko težke, da se je Jugoslovanski klub od-
ločil v narodni skupščini podati predlog,
da se general Zečević obtoži in izroči so-
dišču.

Obtožni predlog navaja 158. člen srb-
skega kazenskega zakonika, ki se glasi:
»Kdor ubije človeka iz nepredvidnosti, se
kaznuje z zapornim 2 mesecev do 2 let. Ako
je krivec po svojem poklicu, obrti ali služ-
bi dolžan, da skrbi za varnost, potem se
mu more poleg zapora prepovedati izvrše-
vanje obrti ali službe bodisi začasno, bodi-
si za zmerom.« Podobne določbe poznajo
tudi kazenski zakoniki za Hrvatsko, Slove-
nijo in Dalmacijo, za Bosno in Hercegovino
in črnogorski kazenski zakonik. Jasno je,
da se je minister Zečević v največji meri
pregrešil proti tem določbam. Že navaden
državljan je dolžan v svojem omejenem po-
dročju paziti na varnost človeškega zdrav-
ja in življenja ter je za vsako nesrečo iz
lastne nepazljivosti ali nemarnosti odgovor-
en pred kazenskim sodiščem. Koliko bolj
velja to še za ministra vojne in mornarice,
ki mu je poverjena skrb za stotisoče na-
rodnih sinov, ki vrše svojo najtežjo dolž-
nost v službi domovine.

Minister Zečević je vedel, v kako tež-
kih razmerah žive danes ljudski sloji, ki
dajejo armadi in mornarici njene člane.
Vedel je, da večina nima hrane, razen ko-
maj za vsak dan sproti, da ne zmore sred-
stev za toplo obleko in dobre čevlje. Mini-
ster Zečević je videl, kako ostra je zima in
vrhu tega je poznal zanikarne, neurejene
razmere na naših železnicah, vedel, da se
vozovi niti v potniških vozovih ne kurijo.
Vedel je, da po vojašnicah niti sedanje če-
te niso bile primerno preskrbljene ne s
hrano ne z obleko, ne s posteljami. Kljub
vsemu temu je minister Zečević vpoklical
rekrute koncem decembra, sredi najkrušnej-
še zime, ne da bi bil le najmanj poskrbel
za njihovo prehrano, za človeka vreden
prevoz po železnici, za toplo obleko in obu-
tev in primerno namestitve v vojašnicah.
Lačni in slabo oblečeni so se vozili fantje
v nezakurjenih vozovih dolge dneve in no-
či, predno so dospeli na svoja mesta, a tam
istotako ni bilo nič preskrbljeno zanje. V
nezakurjenih ostudnih prostorih, na golih
tleh so prenočevali, ostali še dalje brez
tople obleke in brez primerne hrane. Vse
to v najostrejšem mrazu.

Posledice so bile strašne. Do 29. seje
narodne skupščine se je doznalo, da je bi-
lo med konjeničnimi polki 29 smrtnih
slučajev; obolelo pa je v I. armadi 3287, v
II. armadi pa 2533 vojakov. Umrlo je v II.
armadi 89, v III. 25 in v IV. 37. Vsega vkup
je umrlo 299 vojakov, večinoma od pljučni-
ce, jetike in škrlatine.

S tem se je general Zečević težko pre-
grešil proti členu 92. ustave in proti členu

158. srbskega k. z. Vsled tega naj narodna
skupščina proti bivšemu ministru za vojno
in mornarico, generalu Zečeviću dvigne
obtožbo v zmislu čl. 92. ustave.

Ta predlog Jugoslovanskega kluba so
podpisali tudi socialno-demokratski, na-

rodno-socialistični in republikanski klub.
Tako se je spravila stvar generala Zečevi-
ća, ki je zakrivil enega najhujših činov
sedanjega režima, končno na pravo pot.
Ljudstvo brezpogojno zahteva, da pride
general Zečević na zatožno klop!

Za zmanjšanje armad.

Pariz, 11. marca. (Izv.) Na zadnjem
zborovanju zveze narodov je predložil lord
Esher razorožitveni komisiji načrt, po kate-
rem bi imele evropske države sledeče mi-
rovno število vojakov: Belgija 60.000,
Češkoslovaška 90.000, Danska 60.000,

Francija 180.000, Anglija 90.000, Grška
90.000, Italija 120.000, Holandska 90.000.
Norveška 60.000, Romunija 90.000, Švedska
60.000, Španija 90.000, Švica 60.000, Jugo-
slavija 90.000, Nemčija po določenih ver-
sajlske mirovne pogodbe.

Popolno soglasje male entente radi Genove.

Belgrad, 13. marca. (Izv.) O delu bel-
grajske konference je izdano uradno poro-
čilo, v katerem se naglašja, da so zastopniki
Češkoslovaške, Poljske, Romunije in države
SHS razpravljali o vseh važnih vprašanjih

dnevnega reda konference v Genovi in pri-
šli do popolnega soglasja. Vse te države
bodo nastopile v Genovi skupno in zavzele
k vsem vprašanjem enotno stališče.

Narodna obrana proti Italiji.

„Doli s Hrvatili“

Belgrad, 13. marca. (Izv.) Včeraj se je
na Tarazijah vršilo veliko zborovanje Na-
rodne Obrane proti fašistovskemu terorju
na Reki. Zborovanje, ki mu je prisostvova-
lo nad 20.000 ljudi, je otvoril predsednik
Jakišić. Za njim je govoril major Misković,
ki je ostro napadel službeno Italijo, ki za
našim hrbtom neprestano intrigira. Pred-
sednik invalidskega udruženja major Ste-
fanović je govoril proti popustljivosti; neki
Sušić iz Reke je dejal, da je Reka po večini

prebivalstva jugoslovanska in da je fašiste
poslala Italija, to je ona Italija, ki je enkrat
že bežala pred našimi pestmi do Plave, se-
daj pa bo do Korzike. Za njim je govoril
neki oficir, ki je ostro napadel Hrvate in
končal svoj govor s klicem: Doli s Hrvatili!
— Končno je bila sprejeta resolucija, v ka-
teri se poziva vlada, da podvzame najener-
gičnejše korake proti fašistovskim izgre-
dom in proti trpljenju našega življa pod
Italijo.

Naša finančna politika.

O naši finančni politiki prinaša du-
najska »Börse« dne 9. t. m. iz pogovora s
finančnim ministrom dr. Kumanudijem
daljše poročilo. Dr. Kumanudi zagovarja
svoje znane finančne naredbe ne izvzemši
odložitve inozemskih plačil. Minister na-
glašja, da mora biti posledica vseh teh od-
redb na vsak način padanje cen v notra-
njosti in to je ravno njegov cilj. Končno se
mora uveljaviti pomanjkanje gotovine, saj
stroj za tiskanje novčanic že tri mesece po-
polnoma počiva. Potem napoveduje dr. Ku-
manudi, da se namerava vlada preskrbeti
s tujimi valutami na ta način, da proda
državna posestva. Priprave za to so že v
teku. Prodajo se predvsem posestva, ki ne
donašajo primerne koristi. Žal, da se nam
zaenkrat še ne plačujejo tiste cene, kolikor
so ti zakladi dejansko vredni; zato bomo
ta posestva najprej dvignili na primerno
višino in potem upamo, da bo zavzel ka-
pital čisto drugačno stališče. — To so vse-
kakor zanimiva odkritja. V dobi, ko vse
zahteva, da se gmotne dobrine kolikor mo-
goče iztrgajo zasebnemu kapitalu in posta-
vijo v službo splošnosti, pa naša država
svoja posestva naravnost vsiljuje zasebne-

mu kapitalu. Kar je bilo premičnega, je
itak že davno izginilo v razne žepe in
shrambe, sedaj hite demokrati, da razme-
čejo še nepremičnine. Preden bodo odšli,
bodo z državnim imetjem tako temeljito
pospravili, da ne bo treba naslednikom
ničesar izročati.

Odpadel shod proti Pri-
bičeviću.

Belgrad, 13. marca. (Izv.) Za včeraj
sklican miting belgrajske akademske omla-
dine pod okriljem »Pobratimstva« radi afe-
re Pribičević-Hercigonja se ni vršila in je
preložena na poznejši čas, ker je bilo za
včeraj sklicano veliko zborovanje Narodne
Obrane proti pučem na Reki in pa tudi radi
tega, ker se zastopniki akademskih dru-
štev niso mogli zediniti glede resolucije.

Današnja predborza.

Curij, 13. marca. (Izv.) Na današnji
predborzi notirajo: Budimpešta 0.64, Ber-
lin 2.00, Italija 26.05 (padla), London 22.45,
New-York 51.6, Pariz 45.95 (padel), Praga
8.77 (se je dvignila), Dunaj 0.07, Zagreb
1.75 (padel), Varšava 0.11, Holandsko
194.65, avstrijske krone 0.05.

Gospodarsko bank.

Ne da bi se hoteli spuščati v razmotri-
vanja o važnosti in potrebi bank, je treba
povdariti, da je res nekaj silno nezdrave-
ga, če se banke polasčajo industrijskih in
trgovskih podjetij. To je slabo znamenje za
bodočnost, ki pomeni obenem, da se banke
odtegujejo svojemu prvotnemu namenu in
da z močjo svojega kapitala hočejo zavoje-
vati vsa bogastva zemlje. Kako je v tem
oziru pri nas, je morda saj deloma znano.
Danes imamo pred seboj podatke iz Bos-
ne. Od nekdaj je bila Bosna-Hercegovina
brezbrambni plen kapitalističnih pijavk.
Pod Avstroogrsko je ostalo ljudstvo v naj-
večji bedi in zapuščenosti, na naravnih bo-
gastvih dežele so se mastili nemški in ma-
žarski podjetniki in judovske banke. Pod
jugoslovanskim režimom se te razmere ni-
so izboljšale, ampak raje še poslabšale.
Banke so se polastile vsega gospodarstva
in napeljele vsa sredstva v svoje žepe.
Dunajska »Börse« podaja o tem naslednje
poročilo: Bosenska deželna banka v Sara-
jevu, 20. mil. kapitala, še ni nacionalizira-
na; njeno poslovanje se je precej omejilo.
Sedaj se pogaja za združitev z neko srbsko
banko. — Avstrijsko-Bosenska banka, 20
milijonov glavnice, se je v zadnjih letih v
vedno večji meri posvečala blagovnim kup-
čijam. — Bosenska agrarna banka, 20 mi-
lijonov glavnice, vsled svojega mažarskega
izvora ne pride do veljave. — Bosenska
industrijska in trgovska banka, 24 milijo-
nov kron glavnice, si je tekom štirih let
svojega obstoja priborila prvo mesto. Spra-
vila je v svoje roke celo vrsto dobičkonos-
nih industrijskih, trgovskih in zavaroval-
nih zavodov in podjetij. Prevzela je jugo-
slavski industrijski koncern nižjeavstrijske
eskomptne družbe na Dunaju, s kate-
ro je v najožji zvezi. Ta družba je zopet v
zvezi s češkim kapitalom. Na ta način se
je Bos. ind. in trg. banki posrečilo, skle-
niti zvezo z največjimi sladkornimi tovar-
nami v državi SHS, tako da ima danes ce-
lokupno prodajo sladkorja v Bosni in Her-
cegovini izključno v svojih rokah. Ta ban-
ka ima svojo veledejavno podružnico tudi
v Novem Sadu. — Srbska centralna banka
v Sarajevu, ki bo svoj delokrog po vsej pri-
liki v kratkem znatno razširila. Potem sta
tu muslimanska centralna banka in Hrvat-
ska centralna banka, obe pod vplivom ne-
ke zagrebške banke.

Poleg teh glavnih bank deluje še cela
vrsta manjših bank, ki so za gospodarsko
življenje velika nevarnost. Vsled pomanj-
kanja pravih denarnih bančnih poslov se
bodo te banke v vedno večji meri lotevale
blagovnih kupčij, kar za gospodarsko živ-
ljenje nikakor ni zdrav pojav. — Tako
»Börse«.

Zanimivo je, da se temu kapitalistič-
nemu glasilu zdi povsem v redu, ako se
velike banke pečajo z blagovno trgovino in
se polasčajo industrijskih podjetij. Ščuka
se pač boji, da ji manjše ribe roparice ne
bi hodile v škodo. Iz celega poročila pa se
vidi, da je naše gospodarstvo — ne samo
v Bosni — prešlo popolnoma pod oblast
bank, teh najznačilnejših tvorbo kapitalizma.

A. P. Čehov:

Preveč ga je ...

Zemljemerec Gljeb Gavrilovič Smir-
nov je dospel na železniško postajo Gnji-
luški. Do posestva, kamor so ga pozvali,
da ga zmeri, se je moral peljati z vozom
še trideset do štirideset vrst. (Ako voznik
ni pijan in ako konji niso mrhe, ni niti
trideset vrst; ako pa je voznik nasekan in
so kljuseta trudna, tedaj je celo petdeset
vrst.)

»Povejte mi, prosim, kje bi mogel do-
biti tu pošne konje?« se je obrnil zemlje-
merek na postajnega orožnika.

»Kakšne konje? Pošne konje? Sto
vrst naokoli ne dobite niti psa, da bi Vam
vlekel, kaj šele pošne konje... Kam se
hočete peljati?«

»V Djevokino, na posestvo generala Ho-
hotova.«

»A tako!« je zazdehnil orožnik. »Po-
tem pojdite najprej tu za postajo; včasih
stojte tam kmetje, ki sprejemajo popot-
nike.«

Zemljemerec je vzdihnil in krenil po-
časi proti zadnji strani postaje. Po dolgem
iskanju je našel kmeta, ki je bil po dolgo-
trajnem prerekanju in obotavljanju pri-
pravljen peljati ga.

Bil je človek krepke postave, čeme-
ren, kozav, v raztrgani suknji in čevljih iz
ličja.

»Vrag vedi, kaka neznanska kola
imaš!« je dejal nevoljno zemljemerec, ko
je lezel na voz. »Saj ni niti mogoče razlo-
čiti, kje je zadaj, kje spredaj...«

»Kaj pa je še tu razločevati? Kjer ima
konj rep, tam je spredaj, in kjer sedi Vaša
milost, tam je zadaj.«

Konjič je bil mlad, toda mršav; noge
so mu štrlele narazen in imel je zgrizene
uhle. Ko se je voznik na svojem sedežu
vzravnal in mahnil po konju z bičem, je
samo z glavo stresel. Ko ga je obsul še s
ploho psokv in ga osmodil še enkrat, je
voz zahreščal in se jel tresti, kakor v mrz-
lici. Po tretjem udarcu se je začel voz giba-
ti, po četrtem se je premaknil z mesta.

»Kaj se bova vso pot tako vozila?« je
vprašal zemljemerec, ki je zapazil, kako
hudo se voz trese, in se čudil zmognosti
ruskih voznikov, voziti počasi kakor želva
in pustiti, da se voz tako trese, da se člo-
veku prevrača duša v prsih.

»Ze—e prideval« ga je miril voznik.
»To je mlada, stanovitna kobila... Samo
spustite jo v pravi tek, potem je niti ne
vzdržite... No, no, prokleta mrha!«

Ko se je voz odpeljal s postaje, se je
že mračilo. Na desni strani zemljemerca se

je razprostirala temna, trdno pomrzla ra-
van, dokler so nesle oči... Kdor bi se pe-
ljal preko nje, bi se z največjo verjetnostjo
izgubil kdovekam. Na obzorju, kjer je ra-
van izginjala in se spajala z nebom, je po-
časi ugašala mrzla jesenska večerna
zarja... Levo od poti so se dvigali v na-
stopajoči temini kupčkasti predmeti, ki so
izgledali pol kakor lanski seniki, pol ka-
kor vas. Kaj se je nahajalo spredaj, tega
zemljemerec ni videl; zakaj na tej strani
je zakrival široki, štorasti voznikov hrbet
ves razgled. Vreme je bilo brezveterno, a
mrzlo in ledeno.

»Moj bog, kaka pustinja!« si je mislil
zemljemerec, medtem ko si je skušal po-
kriti ušesa z ovratnikom svojega plašča.
Ni videti človeškega stanovanja! Če tu ko-
ga napadejo in oropajo, ne izve noben člo-
vek ničesar, pa če streljajo s topovi... In
tudi voznik se mi zdi tako nekam sum-
ljiv... Kako silovito grbo ima ta človek!
Ako se ta korenjak enega od nas samo s
prstom dotakne, pa je po njem! In tudi ta-
ko živalski, sumljiv obraz ima!«

»Hej, ljubi prijatelj,« je vprašal zem-
ljemerec, »kako se zoveš pravzaprav?«

»Jaz? Klim.«

»No torej, Klim, kako je tu pri vas?
Ali je nevarno? Ali so tu roparji?«

»Prav nič, bog nam je prizanesel z
njimi... Kdo pa naj tu tudi ropa?«

»No, to je lepo, da ni tu roparjev...
A jaz sem vzel vendar s seboj za vsak slu-
čaj tri samokrese,« je lagal zemljemerec.
»In zoper samokres ne opraviš mnogo,
vešč. Dvanajst roparjev napodiš!«

Bilo je vedno temnejše. Zdajci je voz
zaškripal in zahreščal, se stresel in zavil
kakor proti svoji volji na levo.

»Kam me pelje,« si je mislil zemlje-
merek. »Saj je peljal ves čas naravnost, in
sedaj se obrne naenkrat na levo! Nazadnje
me spravi lopov v goščavo in... in... Kaj
takega se ne zgodi redko! — Čuj me,« je
dejal vozniku. »Ti torej praviš, da tu ni
nevarno? Žal mi je... Jaz se silno rad
pretepam z roparji... Sicer sem na videz
suh in slaboten; toda pri tem imam med-
vedjo moč... Nekoč so me napadli trije
roparji... No, in kaj misliš? Prvega sem
vrget na tla s tako silo, da je kar izdihnil;
razumeš; in druga dva so poslali radi
napada name v Sibirijo na prisilno delo.
Odkod pravzaprav jemljem svojo moč, sam
ne vem... Tako zgrabim z eno roko ko-
renjaka kakor si ti in... ga butim ob tla.«

Klim se je ozrl po zemljemeru, spa-
čil ves obraz in udaril po konjiču.

(Dalje.)

Ogledalo carinarnic.

Neki gospod iz Ljubljane je avgusta meseca 1921 zaprosil za sprejem v carinsko službo. O prošnji pa ni bilo mesece na duha ne sluha, dasiravno je zadevo ponovno urgiral sam pisмено in po poslancih pri generalni direkciji carin. Na koncu koncev se je prosilec naveličal čakanja in stradanja, stopil je v zasebno službo, od generalne direkcije carin pa je zahteval svoje dokumente nazaj. Danes je iste prejel od magistrata stolnega mesta Ljubljane. V zvezanem šopu svojih prilog pa je čudoma zagledal naslednje tri akte: Akt predstojništva kr. kot. oblasti Aleksandrovo kr. carinarni v Malinski v zadevi »Navodno pucanje na čožotske ribarske ladje sa strane naših vojnika — graničara na Krku« od 31. decembra 1922, br. 395/Prs. Ta akt je rešen od gen. direkcije carin v Belgradu dne 22. febr. t. l. pod br. 10.820, naslovljen komandi granične trupe v Pančevu, a je prišel v — Ljubljano zasebniku v roke. O zadevi je svoje dni pisalo laško in jugoslovansko časopisje! — Dalje akt min. financ na pomorsko oblast v Bakar od 20. jan. 1922, br. 1770. — Tretjič prošnja župnega urada Djakovo za oprostitev uvozne carine za en Jezusov kip in za »Jedan drven oltar«. To prošnjo je rešila direkcija carin 22. februarja 1922, br. 11.133, v smislu, da mora urad prošnji priložiti potrdilo politične oblasti, da je cerkev revna in da »nema kredita«. — Zasebnik, ki ima te akte v svojih rokah, jih je poslal magistratu nazaj, da stori svojo dolžnost. Prepričan pa je, da bodo jadrali bogve kod, preden bodo prišli na pravo mesto. — Ta zasebni gospod bi bil bolje storil, da bi te akte sam na lastne stroške poslal na naslovljene urade, ker je sicer močnejše, da bo cerkev v Djakovem prejela rešitev o »pucanju na čožotske ribarske ladje« in da bo pomorska oblast v Bakru dobila dovoljenje za prost uvoz Jezusovega kipa in lesenega oltarja. — Tako namreč posluje centralizem!

Politični dogodki.

+ Sestanek hrvatske ljudske stranke. V dvorani Kat. Kazina v Zagrebu se je 11. t. m. vršil številno obiskani shod HPS. Posl. dr. Deželič je poročal o političnem položaju, posl. Gostinčar o socialno-političnih razmerah v Dalmaciji, dr. Markulin o občinski politiki mesta Zagreba. Izvajanja so žela splošno odobravanje.

+ Marinković ostane. Včerajšnje »Jutro« poroča, da se je 11. t. m. vršilo v Belgradu posvetovanje glavnega odbora JDS, na katerem so se odstranila nesoglasja med ministrom Marinkovićem in »neko skupino demokratičnih poslancev«. Zato je Marinković svojo demisijsko umaknil. Nesoglasje med Pribečevićem in Marinkovićem pa se dementira. — To poročilo demokratičnega vladnega »Jutra« za vsako ceno je zanimivo, ker potrjuje, da obstajajo v JDS huda nasprotstva.

+ Pribečević toži Protića. Sobotni brzjavni poročajo, da je vložil Svetozar Pribečević tožbo proti Stojanu Protiću radi afera Hercigonje in Cievarić-Protić. Pozno se je odločil g. minister prosvete za korak, ki bi ga bil moral poduzeti v interesu ljudstva, države, svoje stranke in sebe že pred mesecem dni. Sedaj ima besedo sodišče. Temu gre druga verodostojnost kot liberalnemu dijaštvu.

+ Kriza grške vlade. Po govoru min. predsednika Gunarisa o zunanjem in notranjem političnem položaju je zbornica dala s 162 proti 33 glasovom vladi nezaupnico, Gunarisev kabinet je s tem padel.

+ Sovjetska armada v Vladivostoku. Sovjetska armada je po poročilih iz Berlina v korakala po hudih bojih v Vladivostok in naredila konec republiki daljnega vzhoda.

+ Nesoglasje med južno in severno Irsko. Ob priliki debate o pogodbi med Irsko in Anglijo v angleški poslanski zbornici so vodili zastopniki potestantovskega Ulstra ostro opozicijo. Zahtevali so, da se spremeni že naslov pogodbe v »Dogovor med Britanijo in južno Irsko«, ne pa »Dogovor med Britanijo in Irsko«. Najodločnejše so ugovarjali zoper izvolitev razmejitvene komisije med Irsko in Ulstrom in so izjavili, da ne bodo pripustili, da bi se le ena vas odtrgala od Ulstra in pripojila Irski. Pogodba je bila v kljub temu sprejeta z veliko večino neizpremenjena.

Kultura.

k Dr. Mihael Opeka: »O dveh grobih«. Trinajst govorov za moralo. — O tej pravkar izšli knjigi piše »Slovenec«: Kakor nalašč za naš čas, ki išče leka zoper neurejenosti pohlepa za minljivimi dobrinami, je dr. Opeka zbral vrsto svojih govorov zoper greh nečistosti in lakomnosti ter jih podal javnosti v knjigi dovršeni, kakor pri Opeki sploh, po formi, in polni jasnih ter globokih, strogo logično razvrščenih, pa obenem na srce delujočih misli. Lepe misli te knjige bodo dale mnogim po-

budo za očiščenje svojega življenja in za socialno udejstvovanje v smislu krščanske ljubezni ter tako pripomogle k duhovni obnovi našega veka. (»Slov.«, 5. marca 1922, št. 53.) — Publikacijo tudi mi toplo priporočamo. Dobiva se v prodajalni K. T. D. (H. Ničman) v Ljubljani in po knjigarnah za 8 in pol Din, po pošti 9 in pol Din.

Dnevni dogodki.

— Na znanje vsem poslancem. Minister dr. Voja Marinković je poslal na pokrajinsko upravo naslednji brzjavni poziv: »Obvestite vse gg. narodne poslance, da jih predsednik skupščine pozivlja, naj bodo 19. t. m. v Belgradu, ker bo 20. seja narodne skupščine, in jih opozarja na čl. 109. poslovnika.

— Sredi tega tedna prične izhajati naš novi roman »Tunel«. — Obenem naznanja uprava vsem, ki so z naročnino še na dolgu, da jim bo list brezpogojno ustavljen.

— »Socialna Misel«, 3. številka, se bo doposlala izključno le onim, ki so naročnino že poravnali, vsem drugim pa se ustavi. — Tretja številka izide na 32 straneh z jako aktualno in mnogovrstno vsebino. S to številko se začne tudi sodelovanje naših hrvatskih somišljenikov, ki je odvarja v 3. številki dr. Andrić. — Uredništvo in upravnništvo S. M.

— Protidraginska shoda v Zagorju in Trbovljah. Včeraj sta se vršila v Zagorju in Trbovljah protidraginska shoda. Udeležba je bila velika. Govorili so za JSZ dr. Sušnik, za socialdemokrate Svetek in za NSZ Rupnik, za »Zvezo« Bogve. Sprejete so bile tudi tozadevne resolucije.

— Kurzi za delavske posredovalce. Srbski listi javljajo, da bo otvorilo ministrstvo za socialno politiko pet-tedenske strokovne kurze, na katerih se bodo izobraževali načelniki posredovalnic za delo teoretično in praktično v upravi posredovalnic. Kurzi se bodo otvorili v Ljubljani. — To je čudno, ker po navadi tam doli vse bolje znajo!

— Cerkevno odlikovanje. Gospod Radoslav Silvester, posesnik in trgovec v Vipavi je bil povodom 80 letnice svojega rojstva odlikovan od papeža z zlatim zaščitnim križcem »pro ecclesia et pontifice«. Gospod Silvester je dopolnil 80 let dne 3. decembra 1921 in je še popolnoma čil. Odlikoval ga je še pokojni papež, Benedikt XV., z odlokom od 12. jan. 1922. — En sin odlikovanja služi kot nadučitelj v Boh. Bistrici, drugi pa je poslovodja I. ljub. del. konsumnega društva v Ljubljani. Na visoki odliki naše iskrene čestitke!

— Ameriške zapuščine. Generalni konzulat kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v New Yorku je sporočil pokrajinski upravi za Slovenijo z dopisom z dne 3. februarja 1922, št. 1795, da v bodoče ni več potrebno potrdilo ameriških konzulatov na listinah, ki se nanašajo na realizacijo zapuščin v Ameriki umrlih jugoslovanskih državljanov. Z dopisom z dne 10. februarja 1922, št. 2008 pa je sporočilo, da tudi ni več potrebno, da ministrstvo za zunanje stvari potrdi dokaz državljanstva v tej zadevi. — Podrobnosti o postopanju v svrhu realizacije zapuščin naših državljanov v Zedinjenih državah severoameriških se izvede pri političnih oblastvih.

— Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah Drž. posredov. za delo v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murški Soboti je iskalo v preteklem tednu od 26. februarja do 4. marca 1922 dela 307 moških in 169 ženskih delovnih moči. Posredovanj se je izvršilo 123. Promet od 1. januarja do 4. marca 1922 izkazuje 4624 strank in sicer 1921 delodajalcev in 2703 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 997. Dela iščejo: Vinič. družine, kovinarji, mizarji, kolarji, sodarji, natakariji, natakarije, zidarji, tesarji, strojniki, kurjači, trgov. sodruidniki, sotrudnice, krojači, čevljarji, dninarji, dninarice, šivilje, vzgojiteljice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: Rudarji, mizarji, zidarji, viničarji, viničar. družine, stroj. in stavb. ključavničarji, vrtarji, čevljarji, kočijaži, trgov. sotrudnik železninar, manikerka, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

— Statistika pa taka! Po najnovejših poročilih so v naši državi sledeča društva: 306 sokolskih, 192 nogometnih, 8 veslalnih in plavalnih, 14 kolesarskih, 56 lovskih, 16 atletskih, 18 strelskih, 20 drsalnih in 4 turističnih. Skupaj 634 društev. — K tej statistiki bi skromno pripomnili, da je samo »klerikalnih« društev v Sloveniji precej čez 634, kje so pa še druga! Morda so pa ostala društva »protidržavna« in ne spadajo v našo državo — — —

— Nov zakon v varstvo najemnikov pripravljajo na Češkoslovaškem. Zakon ohrani v glavnem določbe dosedanjega zakona; le določbe o zvišanju najemnin se nekoliko izpremene.

— Omejevanje kajenja na Češkoslovaškem. Na Češkoslovaškem je izšlo v zadnjem času več vladnih naredb, s katerimi se kajenje iz zdravstvenih ozirov v raznih javnih prostorih (kolodvoznih čakalnicah I. dr.) prepoveduje. Tudi mladini se zabra-

njuje kajenje. Vse to se pri konsumu tobaka že dobro pozna.

— Zahteve natakarijev na Češkoslovaškem. Zveza gostilniških pomočnikov na Češkoslovaškem se je izrekla za odpravo napitnine, za zagotovitev primerne plače in za 100odstotni delež na skupičku.

— Vse ponarejeno. V čeških Krkonosih se tačas mudi neka filmska družba, ki hoče dobiti slik za »polarni film«. V »predstavi« nastopajo eskimi, volkovi, beli medvedi, severni jeleni, volčji psi itd. — vse ponarejeno ali vsaj »narejeno«. Tako se v kinematografu ponareja celo narava.

— Ureditelj plač poročenim mestnim nameščenkam v Osijeku. Osješki občinski odbor je sklenil, da dobiva žena, ki je s svojim možem vred v mestni službi, 50 odstotne doklade na plačo.

Ljubljanski dogodki.

Prvi govor duhovnih vaj ljubljanskega okrožja JSZ se vrši danes ob 8. uri zvečer v kapeli sv. Jožefa (samostanska kapela) na Zrinskogah cesti. Vabljeni vsi moški člani ljubljanskih skupin JSZ.

Ij Cerkvnen koncert v ljubljanski stolnici, ki se bo vršil v četrtek 16. marca ob pol 8. uri zvečer, bo nudil izboren spored novejših cerkvenih skladb domačih skladateljev Premrla in dr. Kimovca in več orgelskih skladb priznanih tujih skladateljev. Čisti prebitek koncerta je namenjen novi cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani. Vstopnice in sporedi z besedilom se dobivajo v Jugoslovanskih knjigarni.

Ij Mestna aprovizacija ima v zalogi nekaj dobre ržene moke. Stranke jo dobe od danes naprej popoldne na Poljanski cesti 15 brez posebnih nakazil. Kilogram bele moke stane 24, koruzne 22 K. Vreče se ne posojujejo.

Ij Organizacija javnih nameščenecv SLS stalno dobro napreduje. Zadnje tedne je pristopilo k njej lepo število novih članov. Organizacija ima uradne ure vsak četrtek od četrta na 7. do četrta na 8. zvečer v JSZ, Stari trg 2, I. nadstr. Za pismena navodila se je obračati na naslov: Mestni trg 8, I. nadstr. Vsi, ki so dobili povabila, naj izpolnijo priglasnice čimprej, drugi pa naj zahtevajo pojasnila, da bodo javni nameščenci SLS čimprej prav vsi združeni v svoji organizaciji.

Ij Gospod namestnik Iv. Hribar se je v soboto odpeljal v Belgrad — je poročalo včerajšnje »Jutro«, ki je o vsaki strani najboljše informirano. Nekateri obiskovalci Šmarne gore so pa gospoda namestnika včeraj dopoldne videli na gori.

Ij Orlovska akademija, ki se je vršila sinoči v veliki dvorani hotela »Union«, je bila naravnost sijajno obiskana. Tako polno zasedene dvorane v Unionu ni videti velikokrat. Akademijo so počastili med drugimi: dr. Korošec, general Dokić, general Maister, zastopniki vlade in mesta ter drugih korporacij. Izvajanja telovadcev in telovadkinj so žela viharo priznanje. Je pa tudi resnica, da je včerajšnja akademija podala popolnoma nov program, izvajanje z izredno preciznostjo in eleganco. Orel je sinoči želel triumfalno priznanje, in tudi nasprotniki se niso mogli otresti prevladujočega vtisa, da postaja Orel tehnično prvi faktor v telesni vzgoji mladine. Na priveditvi je igrala vojaška godba in neutrudno in precizno spremljala težke vaje telovadcev. Bil je to izredno lep večer, za katerega gre prirrediteljem in sodelovalcem iskreno priznanje!

Ij Pogrebno društvo br. sv. Jožefa ima svoj redni letni občni zbor na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca t. l. ob polšesti uri popoldne v hiši na Kongresnem trgu št. 2, globoko pritičje. Dolžnost vseh članov je, da se zborovanja udeležijo. — Odbor (K)

Ij Včerajšnje lepo vreme je izvabilo v okolico na tisoče ljubljancev. Posebno Šmarna gora je bila živahno obiskana.

Ij Tatvina na Vodnikovem trgu. Dne 28. febr. t. l. ponoči je neznan tat ukradel Janežič Mariji iz zaprte skrinjice pod stojnico na Vodnikovem trgu par visokih čevljev, 3 mesarske nože, dvoje spodnjih delov za čevlje, kar znaša 1700 K vrednosti.

Naša društva.

d Občni zbor tobačnih vpokojencev in vpokojenk se vrši v četrtek ob dveh pop. v Ljudskem domu. Na občnem zboru poroča tudi posl. Gostinčar.

d Predavanje v Rokodelskem domu priredi nocoj točno ob ½8. uri Prosveta za stolno župnijo. Predava znani in priljubljeni predavatelj g. dr. Arneje. Pridite!

Gospodarstvo.

== Stinnesove zanjke. »C. S.« opozarja češkoslovaškega ministra Stanka, da delujejo tajne roke za kulisami na to, da bi dobile neke nizozemske družbe eksploatacijo prostranih gozdov grofa Schönborna v Munkaču in v Podkarpatski Ruski. Govorica se namreč trdovratno vzdržuje, da stoji za omenjenimi nizozemskimi družba-

mi nemški veleindustrijalec Stinnes. List zahteva, da morajo dobiti rečeno eksploatacijo domača podjetja, da ne bodo češki zakladi bogatili tujce.

— Zanimiva obsodba budimpeštanskega trgovca. Čikaška tvrdka I. H. C. H. m. e. C. T. je tožila neko budimpeštansko trgovino za stroje na izplačilo ogromne vsote 110.229 dolarjev. Sodišče je tvrdko obsodilo na izplačilo, toda do leta 1929, ker bi drugače trgovina spričo mažarske valute nujno propadla.

Mariborske novice.

* Mariborsko okrožje JSZ priredi tridnevne duhovne vaje za moške in sicer od 16. do 18. t. m. v cerkvi sv. Alojzija na Glavnem trgu. Cerkvni govori se vrše v četrtek in petek ob polosmi uri, v soboto ob 7. uri zvečer. Po govoru litanije z blagoslovom. Govore so prevzeli gg. Rogovič, Rezman in Živortnik. Na praznik sv. Jožefa je jutraj ob 6. uri v stolnici skupna pobožnost vseh mariborskih krščanskih organizacij; govor, skupno sv. obhajilo s sv. mašo. Vabljeni so vsi moški člani Jugoslovanske strokovne zveze, Marijine delavske organizacije, Orli, osobito pa katoliška inteligenca, da se duhovnih vaj polnoštevilno udeležijo, da tako skupno preobrazimo našo notranjost, nastopimo kot praktični katoličani, ki krščanske nauke, zapovedi božje tudi dejansko izpolnjujemo, ki so kažipot k Njemu, ki je vir vse naše sreče. Naj bodo te duhovne vaje vsem udeležencem v korist, neodložnočem v spodbudo, mladini pa v zgled. Za odbor: A. Krepek, t. č. predsednik.

Maribor. V istih dneh, ko se vrše v cerkvi sv. Alojzija, duhovne vaje za moške, t. j. od 16. do 18. marca, se vrše v frančiškanski cerkvi vsak dan jutraj ob polšesti uri primerni govori za ženske, katere bo imel č. g. p. Pavel. Članice JSZ Poselske zveze in Krščanske ženske zveze, se vabijo k obilni udeležbi.

Mariborsko katoliško misleče delavstvo bo letos posebno proslavilo svoj delavski praznik sv. Jožefa. Kot priprava na ta slavnostni dan se bo pričela 10. marca slovesna 9 dnevna na čast sv. Jožefa. Vsak dan jutraj ob pol 6. uri bo v baziliki Matere Milosti času primeren govor. K obilni udeležbi se vabijo vsi krščansko misleči delavci, častilci velikega priprošnjika sv. Jožefa.

Maribor. Občni zbor Prometne zveze — skupine Maribor — se je vršil v soboto, 4. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani JSZ, katerega se je udeležil tudi odposlanec P. Z. tov. Beltram iz Ljubljane, kateri je zborovalcem pojasnil pravila, po izvršenih volitvah pa poročal o programu in ciljih P. Z. Govorili so še tov. Lajh, Stare, Stabej, prof. Vesenjak in sodrug Nachtigal. Občnega zbora so se udeležili tudi železničarji drugih strank, ki so vsi odobraval izvajanja govornikov, osobito tov. Beltrama. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor naslednji tov.: Lajh Fr., predsednik, Žižek A., podpredsednik, Grobovšek L., tajnik, Avguštin J., blagajnik; odborniki: Volk S., Lenartič M., Obman M., Urnkar K., Breznik F., Kostajnshek A., Stare F., Šrmpf J.

Raznoterosti.

r Vezuv bljuva. Podoba je, da bo nastopilo močnejše bljuvanje Vezuva, ki je bilo od leta 1906. še precej mirno. V noči od 6. na 7. marca so se pojavili prvi zemski tresljaji, oblak dima je vstal iz odprtine in takoj nato se je ulil prvi tok lave iz žrela, čigar premer meri več kot pol km. V žrelu se lava stalno dviga. A ker je glavna masa še 60 m pod odprtino, se ne more reči, kdaj udari njena sila na dan.

r Burna seja narodnih židov v Bratislavi. V Bratislavi se je vršila 1. t. m. seja mednarodne židovske organizacije »Oguda« ob priveditvi višjega rabina Fischmanna in ob navzočnosti mnogih rabinov iz Amerike, Poljske, Ruske, Madžarske, Avstrije in dr. Kakor poroča »Slov. Politika«, je bil govor glavnega poročevalca naperjen proti drugim narodnostim. Med drugim je dejal, da morajo židovske matere preklinjati nevernike, kateri se priznavajo k drugi narodnosti in odklanjajo izpolnjevanje židovskih predpisov. Govornikovo poročilo je vzbudilo silen odpor nekaterih židov, ki so dokazovali, da je v naprednem duhu, prilagoditi se temu narodu, v katerem kdo živi in da so židovske kletve reakcija z grehom proti izobraževanju. Spori med somišljeniki raznih narodov so se tako poostri, da je bilo treba sejo naglo končati ter volitve odložiti za poznejše čase.

r Koliko Čehoslovakov je v Berlinu. Danes živi v Berlinu 25.000 Čehov in Slovakov. Ukrajincev je v nemški prestolici 30.000, Poljakov 20.000, Avstrijcev 100.000. Vseh tujcev je v Berlinu 220.000, t. j. vsaki šestnajsti prebivalec velikega Berlina je tujec.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar, Tiska Judoslovanska tiskarna v Ljubljani.